

ЦРЖВх. № 270/28. 04. 2014г.

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на тема:

***„Система за контрол на спортната подготовка на
висококвалифицирани баскетболистки от Република Сирия”***

на *Нахед Махмуд Нассер*, редовен докторант

към катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал”

при НСА „Васил Левски”

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”

Рецензент: проф. Цветан Желязков, ДН

Изборът на проблема на научното търсене на редовната докторантка Нахед Нассер не е случаен – тя е дългогодишна висококласна състезателка по баскетбол на Р. Сирия, участничка в националния отбор на своята страна. Завършила е с отличен успех (най-висок за нейния випуск) Спортния факултет към Тишреен университет в гр. Латакия (Сирия), след което е работила като преподавател по баскетбол в същия университет. През 2010 г. е изпратена от правителството на Р. Сирия да се обучава в НСА „В. Левски” (София). Успешно, чрез защита на дипломна работа с отличен успех, през 2011 г. тя се дипломира като „магистър по спорт за високи постижения – баскетбол”, след което е приета за редовна докторантка към катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал”.

Нахед Нассер владее много добре (писмено и говоримо) арабски, английски, немски и български езици и има много добра компютърна грамотност.

Семейна е с едно дете.

Дисертационният труд на Нахед Махмуд Нассер представлява научно-приложна разработка в сферата на високото спортно майсторство. Изследователският проблем обхваща контрола върху подготовката на елитни баскетболистки от Република Сирия. Проучването на проблема, проведените наблюдения и измервания, както и анализът на получените резултати са изложени в обем от 162 стандартни машинописни страници. Трудът е онагледен с 29 таблици, 44 фигури, 1 протокол за провеждане на тестиране, 3 нормативни таблици за оценка и 11 приложения. Библиографията включва 176 литературни източника, от които 139 на кирилица, 34 на латиница и 3 на арабски език. По структура и съдържание трудът отговаря на общоприетите стандарти за разработки от този вид.

В първата глава (Постановка на проблема) е извършен много задълбочен ретроспективен анализ на съвременния баскетбол и тенденциите на неговото развитие. Цитирани са световно известни специалисти по баскетбол. Изводите са направени на базата на огромен статистически материал от Олимпийски игри, Световни и Европейски първенства. Разгледани са основните фактори на игровата ефективност – специфичните двигателни качества, проблемите на технико-тактическото усъвършенстване, на физическото развитие и специфичната работоспособност на баскетболистите. Специално място е отделено на развитието на баскетбола в Сирия и в другите арабски страни. Акцентите на изложението в първа глава са свързани с научния контрол на спортната подготовка на баскетболистите, въз основа на обективни критерии за основните фактори на състезателната ефективност. На тази основа е формулирана и работната хипотеза, която е добра основа за решаването на главния изследователски проблем.

Втората глава включва целта, задачите и методиката на изследването. Те са изложени пестеливо и много точно. Специално искам да отбележа методиката на изследването, която включва тестирането на 68 класни баскетболистки от 6 клубни отбора в Сирия по 39 показателя, 16 от които характеризират морфофункционалния статус на състезателките, а останалите 23 са показатели, характеризиращи тяхната специфична работоспособност. Много старателно и точно са описани всички тестове, съответно и технологията

на тяхното измерване. За специалистите от Сирия това е много полезна информация. Приложените математико-статистически методи отразяват реално необходимостта от тяхното прилагане за систематика, обработка и анализ на резултатите от изследването.

В трета глава е изложен системно и защитен убедително изследователският материал. По-значителните постижения на дисертантката имат подчертано приложен характер. Те са свързани предимно с научния контрол на подготовката на баскетболистките в Сирия.

Безспорна познавателна стойност имат резултатите от вариационния анализ, които разкриват средните стойности и вариативността на изследваните показатели, свързани с физическото развитие, соматотипа, физическата, технико-тактическата и психическата подготовка на състезателките. Частните параметри на тези видове подготовка са представени в много точни количествени стойности и са съпроводени с много ясни интерпретации. Изводите са направени на базата на сравнителен анализ между данните на сирийските баскетболистки и тези от България и световния баскетболен елит.

Установена е степента на зависимост между показателите на физическото развитие и специфичната работоспособност на базата на много високи критични стойности на значимост на коефициентите на корелация (r) – $P_t \geq 99\%$. Поради огромния брой на коефициентите на корелация ($r = 741$), корелационният анализ е извършен отделно за признаците на физическото развитие и тези на специфичната работоспособност.

В първия случай е установено, че от общия брой на коефициентите на корелация ($r = 120$), 66 са значими при критично ниво на $r \geq 0,300$. Тези взаимовръзки са представени по най-добрия начин под формата на корелационна матрица и корелационно-структурен модел. Направен е сполучлив опит за по-детайлно вникване в корелационната структура на физическото развитие чрез взаимовръзки между по-значими групи от показатели на физическото развитие.

Във втория случай корелационният анализ е приложен избирателно – поотделно за физическата, технико-тактическата и психическата подготовка, поради големия брой на коефициентите на корелация – за 23 показатели броят

на $r = 253$. Този фрагментарен подход дава по-ясна представа за корелационната структура на отделните компоненти на специфичната работоспособност. Така напр. от 36 връзки между наблюдаваните 9 показатели, 21 са значими (при критично ниво на $r \geq 0,319$). За технико-тактическата подготовка от 15 коефициента на корелация, значими са 9. При психическата подготовка от 28 връзки значими са само 5. И в трите случая дисертантката е извършила много компетентен анализ, който има безспорно познавателно значение за специалистите по баскетбол.

За по-пълното изясняване на физическото развитие и специфичната работоспособност на сирийските баскетболистки е приложен факторен анализ по известния метод на главните компоненти. По принцип той дава по-обобщаваща (интегрална) информация за структурата на изследвания обект, отколкото корелационния анализ. Така напр. факторната структура на физическото развитие на сирийските баскетболистки е сведена до 6 фактора, които обясняват 90,63 % от изходната дисперсия на изследвания обект. Идентифицирането на отделните фактори е извършено компетентно и е онагледено по възможно най-добрия начин.

Същото се отнася и до факторната структура на физическата подготвеност, при която на базата на 9 показатели са изведени 5 фактора с 85,48 % обяснена дисперсия.

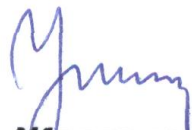
Считам опитите за разкриване на факторната структура и на технико-тактическата подготвеност на базата само на 6 показатели за нецелесъобразно. Изведените 4 фактора не ни дават по-убедителна информация за корелационно-структурните модели. Същото се отнася и за 4-те фактора на психическата подготвеност, чието идентифициране не е много убедително.

Крайният резултат от изследователския процес е изграждането на нормативна база за оценка и контрол на специфичната работоспособност. За целта са представени 3 таблици, разработени на базата на сигмалния метод, който позволява да бъдат сравнявани признаци в различна размерност – m, sec, %, брой и т.н. По този начин ще бъде осъществен ефективен контрол и оценка на специфичната работоспособност на сирийските баскетболистки.

Заклучение: Нахед Махмуд Нассер е висококвалифициран спортен специалист. Бивша национална състезателка по баскетбол на Сирия. Има натрупан опит като преподавател по баскетбол в университета в Латакия. Притежава много добра езикова подготовка – владее английски, български, немски, арабски. Работи отлично на компютър с различни програми. Има подчертан афинитет към приложението на математико-статистическите методи в научните изследвания. Дисертационният труд представлява завършена научно-приложна разработка с приноси за развитието на спорта в Република Сирия.

Въз основа на изложените аргументи предлагам на специализираното научно жури да присъди на **Нахед Махмуд Нассер** образователната и научна степен „**Доктор**“ в професионално направление **7.6. Спорт**.

14 април, 2014 г.
София

Рецензент:
(проф. Цв. Желязков, ДН)